

МАТЕРІАЛИ

І Всеукраїнської
молодіжної конференції

«ПЛАТОН МЕНІ ДРУГ, АЛЕ ІСТИНА ДОРОЖЧА»:

теоретико-практичні та методологічні аспекти
розвитку сучасних гуманітарних наук

2-3 березня
2023 року

з міжнародною участю
та благодійною метою

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів
і молодих учених філологічного факультету

МАТЕРІАЛИ

I Всеукраїнської молодіжної конференції
(з міжнародною участю та благодійною метою)

**«Платон мені друг, але істина дорожча»:
теоретико-практичні та методологічні аспекти
розвитку сучасних гуманітарних наук**

2–3 березня 2023 року

ЧЕРНІВЦІ
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2023

УДК 167/168:7/9](082)
П 375

*Рекомендовано до друку Вченою радою
філологічного факультету
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(протокол № 7 від 29 березня 2023 року)*

П 375 **«Платон мені друг, але істина дорожча»:** теоретико-практичні та методологічні аспекти розвитку сучасних гуманітарних наук : зб. матеріалів Всеукраїнської молодіжної конференції (2-3 березня 2023 року, м. Чернівці). Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2023. 256 с.

ISBN 978-966-423-780-9

У Збірнику представлені результати теоретичних і практичних досліджень у галузі сучасної гуманітаристики: філософії, літературознавства, лінгвістики, релігієзнавства, богослов'я, культурології та міждисциплінарних студій.

Збірник містить матеріали* Всеукраїнської молодіжної конференції з міжнародною участю та благодійною метою, яка присвячена річниці діяльності Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених філологічного факультету. Конференція була організована та проведена Радою молодих вчених філологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Для науковців, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних спеціальностей.

ISBN 978-966-423-780-9

УДК 167/168:7/9](082)

** За якість і достовірність результатів дослідження
відповідальність несуть автори*

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2023

СЕКЦІЯ: КУЛЬТУРОЛОГІЯ. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ СТУДІЇ

Бояновська Тереза СОЦІАЛІЗАЦІЯ НОСІЇВ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ МОВИ В ІНШІЙ СЛОВ'ЯНСЬКІЙ КРАЇНІ ЗА ДОПОМОГОЮ МОВИ	209
Гаврюшенко Марія ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СЕМІОЛОГІЇ Ю. М. ЛОТМАНА ДЛЯ КУЛЬТУРФІЛОСОФСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	214
Пастернак Олена ОГЛЯД СВІТОВИХ КНИЖКОВИХ РЕЙТИНГІВ МЕДІА ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ПЕРЕКЛАДИ ТВОРІВ В УКРАЇНІ	216
Паладян Крістінія, Пухальська Оксана РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ЧЕРЕЗ ВИВЧЕННЯ ЗАГАДОК	219
Рак Олександр ІННОВАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	222
Віщак Юліанна, Пазюк Роман ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС ТА ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЛАКАТА ЯК ФОРМАТУ СУЧАСНОГО ДИЗАЙНУ	224
Думанський Віталій, Спис Ольга МИРОСЛАВ МАРИНОВИЧ – СУЧАСНИЙ ПРОРОК УКРАЇНСТВА	227
Калініченко Віталій ДО ПРОБЛЕМИ ХРОНОЛОГІЇ РІДКІВЕЦЬКОГО АРХЕОЛОГІЧНОГО КОМПЛЕКСУ У ВЕРХНЬОМУ ПОПРУТТІ	229
Ковалець Тарас ХМАРНІ СЕРВІСИ ДЛЯ ІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: ВЛАСНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ	234
Колянківський Олег «РОЗСТРІЛЯНЕ ВІДРОДЖЕННЯ»: ПОШУКИ ВЕЛИКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО СТИЛЮ	236
Матвішина Яна, Мірошніченко Валентина ЗАХОДИ ЩОДО ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ	238
Нестерук Сніжана ІМАНЕНТНІСТЬ КІНОМОВИ В АНІМАЦІЙНОМУ ФІЛЬМІ «ПЕРСОПОЛІС»	241
Смаль Олександр, Спис Ольга НІЛ ХАСЕВИЧ – ТАЛАНОВИТИЙ ХУДОЖНИК І ПАЛКИЙ ПАТРІОТ УКРАЇНИ	244
Тамазликар Анна, Вардеванян Світлана СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ КОЗАЦЬКОГО НАРАТИВУ В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ КОМІКСАХ ТА ГРАФІЧНИХ РОМАНАХ	248
Терида Олеся БУТТЯ КУЛЬТУРИ: ВИВЧЕННЯ ОНЛАЙН	250
Тулюлюк Сергій БЕЗПЕЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ GOOGLE MEET У ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ТРАВМАТОЛОГІЯ І ОРТОПЕДІЯ»	252
Швець Мар'яна, Сажина Алла КОМУНІКАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВІДЕОПОЕЗІЇ: ДОСВІД ПАВЛА ВИШЕБАБИ	254

ДО ПРОБЛЕМИ ХРОНОЛОГІЇ РІДКІВЕЦЬКОГО АРХЕОЛОГІЧНОГО КОМПЛЕКСУ У ВЕРХНЬОМУ ПОПРУТТІ

Калініченко Віталій

*Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича (Чернівці)
v.kalinichenko@chnu.edu.ua*

Одним із регіонів України, де знайдені численні археологічні пам'ятки слов'янського населення, є землі Буковини (сучасна Чернівецька обл.). Тут зафіксовано понад 160 пам'яток райковецької культури, представлених городищами, поселеннями, культовими місцями, могильниками, скарбами та поодинокими знахідками. Їх дослідження проведені Б. Тимощуком [1, с. 95-112; 2, с. 47-49], Л. Михайлиною [4, с. 16-104; 5, с. 205-219] та іншими дозволили встановити загальні закономірності розташування пам'яток, структуру гнізд поселень, планіграфію городищ і селищ, типологію житлових та господарських будівель і охарактеризувати основні компоненти матеріальної культури [7, с. 57-64]. Разом із тим ще ціла низка питань із минулого слов'янського населення регіону залишається маловивченою або взагалі не дослідженою. У зв'язку з цим розкопки кожної нової пам'ятки дають цінні відомості про історію регіону у VIII-XI ст. До їх числа належить слов'янське гніздо поселень поблизу с. Рідківці Новоселицького р-ну Чернівецької області.

Рідківецький археологічний комплекс, до якої входить городище та розташоване поряд велике поселення, був виявлений С. Пивоваровим і Л. Михайлиною у 1999 р. Він знаходиться на північний захід від села у лісовому масиві. Культурні шари із слов'янською керамікою зафіксовані також на узліссі та луках поблизу пам'ятки. Візуальний огляд поселення та городища дав змогу встановити, що на його залісненій території знаходиться близько 80 западин від жител-напівземлянок, які розташовані групами (від 2 до 6) та понад 10 западин менших розмірів, очевидно, від споруд виробничого призначення (агломераційні печі чи горни?) [6, с. 23].

Поселення розташоване в нетипових для топографії слов'янських поселень умовах, а саме неподалік вершини пагорба, далеко від струмків, однак на його території є три потужних джерела та ряд невеликих озерець, які утворилися в котлованоподібних складках поверхні. Городище знаходиться нижче поселення на мису і захищене з напільного боку двома дугоподібними валами і ровами. Очевидно, що це поселення і городище були центром слов'янського гнізда поселень, до якого входило також синхронне селище в ур. Пуста Чорнівка, яке розташоване на правому березі р. Мошків.

Під час обстеження пам'ятки в 2004 р. поблизу від западин й у культурних нашаруваннях, порушених зсувами і глибокими колями від вивозу деревини гусеничним транспортом було знайдено кераміку VIII-X ст. та залізний ніж із волютоподібним навершям [2, с. 9-84; 3, с. 309-316]. У 2009 р. для встановлення хронології пам'ятки на місці однієї з западин у західній частині поселення був закладений розкоп. У ньому виявлено

рештки типового слов'янського житла-напівземлянки розмірами 3,5×3,6 м, глибиною 1,6 м від сучасної поверхні, із пічкою-кам'янкою в одному з кутів. Тут були виявлені кераміка та залізні знаряддя праці і побуту [8, с. 41-54]. Тоді ж було розпочато вивчення наземної споруди 1 у східній частині поселення, у заповненні якої було знайдено ліпну та кружалну слов'янську кераміку VIII-X ст., дві пельтовидні лунниці (білонова й свинцева) і свинцеву круглу підвіску [1, с. 249-265; 9, с. 424-427]. Прикраси трапилися на віддалі 5 м одна від одної разом із керамікою райковецької культури та залізними виробами. Окрім того, на території поселення під час розвідкових шурфувальних робіт були знайдені бронзові перстені, поясні накладки, пряжки, підвіски тощо. Виявлені матеріали показали, що пам'ятка є досить перспективною для вивчення. Особливо важливе значення мав факт насиченості культурних нашарувань металевими виробами із заліза (знаряддя праці сільськогосподарського призначення, інструменти для дерева – та металообробки, предмети озброєння, побути) (рис. 1) та численними прикрасами з кольорових металів (рис. 2). Такого типу «багаті» слов'янські пам'ятки райковецької культури були до цього часу невідомі на території регіону. Виявлені знахідки дозволяють поставити проблему датування Рідківецького поселення [6, с. 22-37]. Серед цих знахідок особливої уваги заслуговують ювелірні вироби, зокрема лунниці та скроневі кільця. Вони є надзвичайно важливими хронологічними матеріалами. Всього на Рідківецькому поселенні на сьогодні виявлено більше 10 лунниць та скроневих кілець. Асортимент останніх на сьогодні є чи не одним з найбільш чисельних в Україні [10, с. 106-108] і у широких межах відноситься до **IX-X ст.** Надзвичайно важливою категорією знахідок, яка дозволяє провести хронологічний аналіз Рідківецького поселення за суміжними матеріалами з інших пам'яток Карпато-Дунайського регіону є знахідки лунниць, які, переважно, характерні для **X – початку XI ст.**, а деякі типи більш вузько датуються **950 р. – першою половиною XI ст.** [13, с. 76-82].

Окрему колекцію прикрас, які, очевидно, можна віднести до деталей одягу або прикрас військового спорядження вершника чи коня та дозволяють його реконструювати складають круглі бляшки-накладки, які також виступають важливими хронологічними матеріалами. За матеріалами поховань бляшки-накладки з Карпатської котловини та Подунав'я вузько можна датувати **925-985 рр.** Вищеописані прикраси з поселення доповнюють чисельні знахідки залізних знарядь праці, предметів побуту, культури, бронзова візантійська монета, яка попередньо датується **X ст.**

Виявлені під час розкопок слов'янського поселення біля с. Рідківці археологічні матеріали дозволили отримати якісно нову інформацію про населення регіону в VIII-X ст. Виявлені та проаналізовані категорії речей, на нашу думку, є хронологічними маркерами та дозволяють більш точно датувати період існування Рідківецького поселення. Крім того, проаналізовані хронологічні маркери дозволяють здійснити датування суміжних слов'янських поселень у Карпато-Балканському регіоні. Вивчення поселення в Рідківцях планується продовжити в майбутньому, що дозволить відповісти на низку питань соціально-політичного та культурного розвитку населення регіону у VIII-XI ст.

Додатки

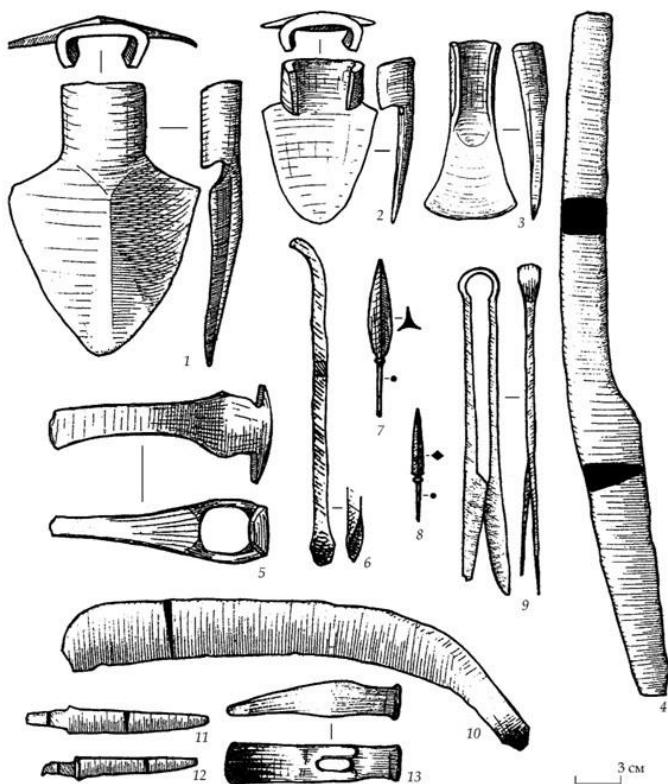

Рис. 1. Рідківецький археологічний комплекс: вироби з заліза

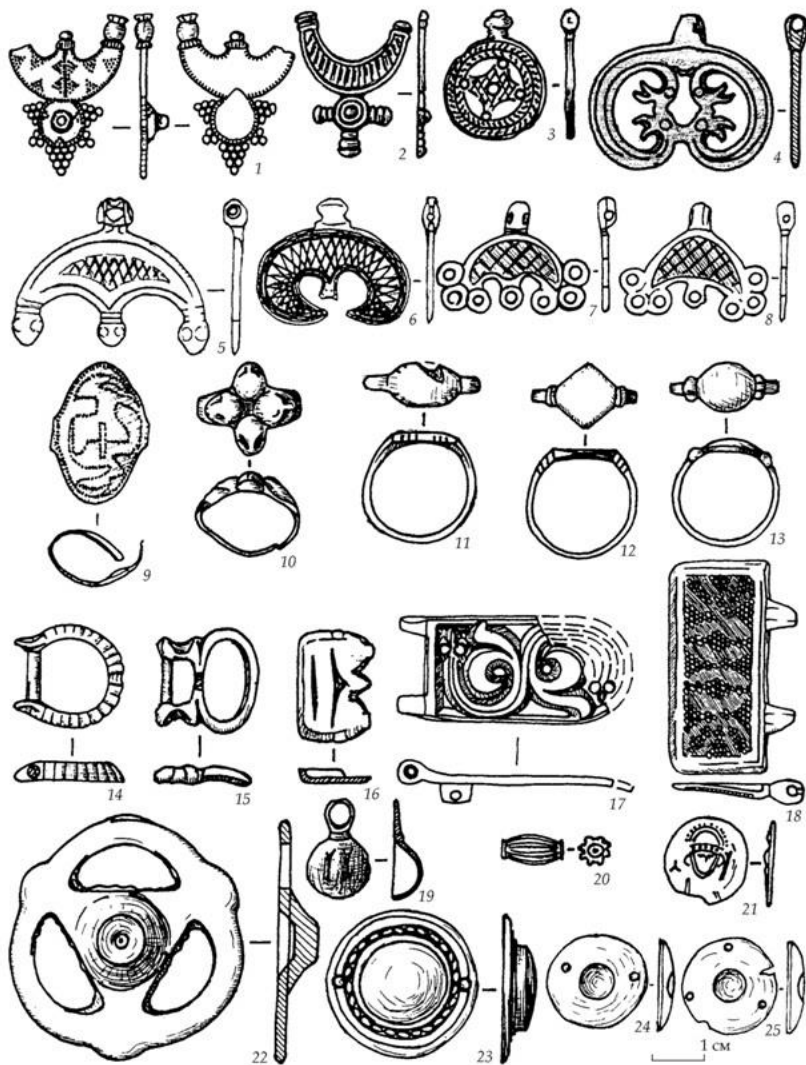

Рис. 2. Рідківецький археологічний комплекс: вироби з кольорових металів

Список використаних джерел:

1. Ільків М., Калініченко В., Михайлина Л., Пивоваров С. Лунниці та скроневі кільця з поселення VIII-X ст. в Рідківцях. *Європейська археологія I тисячоліття н.е.: Збірник наукових праць на честь Ліани Василівни Вакуленко*. Київ, 2017. С. 249-265.
2. Мисько Ю., Пивоваров С. Ніж із волютоподібним навершям із городища в с. Рідківці. Питання стародавньої та середньовічної історії, археології та етнології. 2005. Т. 1 (19). С. 9-84.
3. Мысько Ю.В., Пивоваров С.В. Находки ножей с волютообразными навершиями в Верхнем Попрутье и Среднем Поднестровье. *Stratum plus*. 2010. № 5. С. 309-316.
4. Михайлина Л.П. Населення Верхнього Попруття VIII-X ст. Чернівці, 1997. 143 с.
5. Михайлина Л.П., Тимошук Б.А. Славянские памятники бассейна Верхнего Прута VIII-X вв. *Славяне на Днестре и Дунае*. Київ, 1983. С. 205-219.
6. Пивоваров С.В. Дослідження слов'янського поселення VIII-IX ст. поблизу с. Рідківці 2010 р. *Питання стародавньої та середньовічної історії, археології та етнології*. 2011. Т. 2 (32). С. 22-37.
7. Пивоваров С.В. Середньовічне населення межиріччя Верхнього Пруту та Середнього Дністра (XI – перша половина XIII ст.). Чернівці, 2006. 299 с.
8. Пивоваров С.В. Охоронні археологічні дослідження слов'янських пам'яток на Буковині у 2009 р. *Питання стародавньої та середньовічної історії, археології та етнології*. 2010. Т. 1 (29). С. 41-54.
9. Пивоваров С.В. Прикраси слов'янського населення Буковини (нові знахідки). *Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині*. 2010. Вип. 14. С. 424-427.
10. Пивоваров С., Калініченко В. Нові знахідки ювелірних виробів з Рідківецького археологічного комплексу VIII-X ст. *Археологія Буковини: здобутки та перспективи. Тези доповідей III міжнародного наукового семінару*. Чернівці: Технодрук, 2019. С. 106-108.
11. Тимошук Б.А. Восточнославянская община VI-X вв. н.э. Москва, 1990. 192 с.
12. Тимошук Б.О. Слов'яни Північної Буковини V-IX ст. Київ, 1976. 178 с.
13. Kralóvánszky A. Adatok a kárpát – medencei X-XI. Századi félhold alakú csüngők kérdéséhez. *Archaeologiai Értesítő*. 1959. 1. O. 76-82.

Наукове видання

«Платон мені друг, але істина дорожча»:
теоретико-практичні та методологічні аспекти розвитку
сучасних гуманітарних наук

*Матеріали I Всеукраїнської молодіжної конференції
(з міжнародною участю та благодійною метою)*

Відповідальні за випуск

Альона Тичініна
Ірина Горохолінська

Дизайн та верстка

Юліанна Віщак

Підписано до друку 13.04.2023. Формат 60x84/16
Папір офсетний. Електронне видання.
Умов.-друк. арк. 14,0. Обл.-вид. арк. 15,1. Зам. 3-002.
Видавництво Чернівецького національного університету
58012, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2
е-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №891 від 08.04.2002

2023

ISBN 978-966-423-780-9

9 789664 237809 >

Дизайн:
Юліанна Віщак